

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

ĐỀ CHÍNH THỨC

**ĐỀ THI TUYỂN SINH
VÀO TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG CHUYÊN NĂM 2021**

Môn thi: NGỮ VĂN

(Dùng riêng cho thí sinh thi vào chuyên Ngữ văn)

Thời gian làm bài: 120 phút (không kể thời gian phát đề)

Câu 1 (4,0 điểm)

“Chúng ta không đầu tư nhiều vào việc khám phá tâm trí con người; thay vào đó, ta tập trung vào tăng tốc độ kết nối Internet và tính hiệu quả của các thuật toán Big Data. Nếu không cẩn thận, chúng ta sẽ trở thành những con người hạ cấp sử dụng sai những máy tính cao cấp để tàn phá bản thân và thế giới.” (Yuval Noah Harari, *21 bài học cho thế kỷ 21*, Dương Ngọc Trà dịch, NXB Thế giới, 2019, tr.99).

Trình bày suy nghĩ của em về lời cảnh báo trên.

Câu 2 (6,0 điểm)

Trong văn bản nghệ thuật, mối quan hệ giữa mở đầu và kết thúc là hết sức đa dạng và luôn giữ vai trò quan trọng làm nên ý nghĩa của tác phẩm.

Hãy giải thích và làm sáng tỏ nhận định trên qua hai bài thơ *Ông đồ* (Vũ Đình Liên), *Bài thơ về tiểu đội xe không kính* (Phạm Tiến Duật).

-----Hết-----

Ghi chú: Thí sinh không được sử dụng tài liệu, cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

Đáp án đề thi tuyển sinh vào lớp 10 môn Ngữ văn trường Chuyên Sư phạm Hà Nội 2021

Câu 1:

Cách giải:

1. Mở bài:

- Giới thiệu vấn đề nghị luận
- Nêu nhận định, khẳng định tính đúng đắn của nhận định

2. Thân bài:

a. Giải thích nhận định:

Ngày nay, khi xã hội phát triển nhu cầu của con người ngày càng tăng cao. Kéo theo đó là sự phát triển không ngừng của công nghệ. Công nghệ dần thay thế con người trong lao động sản xuất vì tính hữu ích của nó. Đồng nghĩa với đó con người dần lệ thuộc vào công nghệ. Tất cả mọi công việc đều nhờ công nghệ xử lý. Từ đó, con người sinh ra ỉ nại, lười học hỏi, lười lao động, lười phát triển bản thân gây nên hệ quả không tốt.

b. Chứng minh:

- Tác dụng của công nghệ trong đời sống ngày nay:

Con người được hưởng lợi từ sự phát triển công nghệ: hưởng thụ các sản phẩm tốt hơn, tiện ích hơn, tiết kiệm sức lao động, đặc biệt là ở các công việc nguy hiểm, ô nhiễm; đời sống con người được nâng cao.

- Chúng ta đang dần lệ thuộc vào công nghệ: Con người trở nên lười suy nghĩ, lười vận động; những mối liên hệ thường ngày như trò chuyện, quan tâm, chăm sóc trở nên lỏng lẻo. Từng con người trở nên khô cứng, ít quan tâm đến nhau, ít biểu đạt tình cảm...

- Thế giới công nghệ, thông tin đem đến cho con người những ảo tưởng, đặc biệt là bộ phận giới trẻ chìm đắm vào thế giới ảo (nghiện game online, mạng xã hội...) dẫn đến những hiện tượng xấu, không kiểm soát được bản thân, dẫn tới hành động sai trái, nguy hại.

- Giải pháp để khắc phục:

+ Trong thời đại ngày nay, vẫn cần thiết phát triển công nghệ. Tuy nhiên, việc sử dụng công nghệ cần tiết chế, phù hợp.

+ Ở tầm vĩ mô là sự tăng cường quản lí, sử dụng công nghệ để phục vụ cho mục đích lãnh mạnh, phục vụ cộng đồng.

+ Với các cá nhân, cần cân bằng giữa việc sử dụng công nghệ và thực hiện những trách nhiệm với cộng đồng, gia đình, tạo ra các diễn đàn, sân chơi lành mạnh, gắn kết cá nhân trong gia đình và xã hội.

c. Bài học nhận thức và hành động:

- Nhận thức được vai trò quan trọng của công nghệ trong cuộc sống hiện đại, văn minh của con người và những hệ lụy từ việc lạm dụng công nghệ.

- Bài học hành động: Chăm lo học tập, tiếp thu những công nghệ hiện đại nhằm nâng cao chất lượng cuộc sống của bản thân, đồng thời luôn ý thức được mục đích sử dụng; bản lĩnh trước sức hấp dẫn của công nghệ

đối với cá nhân; xác định lý tưởng sống, mục tiêu và phấn đấu nhằm đạt được mục tiêu đó.

3. Kết bài:

Khái quát lại vấn đề nghị luận.

Câu 2:

Cách giải:

I. Mở bài

- Giới thiệu vấn đề nghị luận: Trong văn bản nghệ thuật, mối quan hệ giữa mở đầu và kết thúc là hết sức đa dạng và luôn giữ vai trò quan trọng làm nên ý nghĩa của tác phẩm.

- Giới thiệu ngắn gọn 2 tác giả và tác phẩm: Ông đồ (Vũ Đình Liên), Bài thơ về tiểu đội xe không kính (Phạm Tiến Duật)

II.Thân bài**1. Giải thích:**

- Khung của tác phẩm văn học được tạo thành bởi hai yếu tố: mở đầu và kết thúc. Vai trò đặc biệt của các phạm trù mở đầu và kết thúc văn bản trong việc mô hình hoá có quan hệ trực tiếp với những mô hình văn hoá phổ quát nhất. Chẳng hạn, những mô hình văn hoá phổ quát luôn để lại dấu ấn đậm nét của các phạm trù ấy trong một phạm vi văn bản hết sức rộng lớn.

- Mở đầu như đường ranh giới cơ bản luôn luôn chiếm giữ một vị trí đặc biệt quan trọng.

- Kết thúc: Nếu yếu tố mở đầu của văn bản có quan hệ ở một mức độ nhất định với việc mô hình hoá nguyên nhân, thì phần kết thúc lại tăng cường dấu hiệu của mục đích.

=> Khẳng định: Mọi quan hệ giữa mở đầu và kết thúc là hết sức đa dạng và luôn giữ vai trò quan trọng làm nên ý nghĩa của tác phẩm và qua hai bài thơ Ông đồ (Vũ Đình Liên), Bài thơ về tiểu đội xe không kính (Phạm Tiến Duật) đã làm sáng tỏ được điều đó.

2. Chứng minh

2.1. Ông đồ (Vũ Đình Liên)

a. Mở đầu

Mỗi năm hoa đào nở

Lại thấy ông đồ già

Bày mực tàu giấy đỏ

Bên phố đông người qua.

- Hình ảnh ông đồ xuất hiện gắn liền với hình ảnh hoa đào báo hiệu mùa xuân về.

+ Ông đồ và hoa đào là hình ảnh gắn liền với nhau, báo hiệu cho năm mới

+ Cặp từ "Mỗi năm ... lại": sự quen thuộc, lặp đi lặp lại như thói quen thường niên, đối với ông đồ và với mọi người.

+ Hình ảnh ông đồ cùng giấy đỏ, mực tàu: hình ảnh quen thuộc ăn sâu vào tâm trí con người mỗi khi tết đến xuân về.

=> Hình ảnh đẹp đẽ nhất, bình dị, trầm lặng giữa cái xô bồ của phố xá thời điểm giao mùa.

- Hình ảnh ông đồ thời kì này là trung tâm điểm thu hút sự chú ý của mọi người:

+ Chỉ yên lặng ngồi bên phố, thế nhưng, ông đồ lại thu hút sự chú ý của tất cả mọi người

=> Bài thơ được mở ra bằng hình ảnh rất nhẹ

b. Kết thúc

Năm nay đào lại nở,

Không thấy ông đồ xưa.

Những người muôn năm cũ

Hồn ở đâu bây giờ?

- Bài thơ được mở ra bằng hình ảnh rất nhẹ và khép lại cũng rất khẽ khàng. Năm xưa, khi hoa đào nở, ta thấy hình ảnh ông đồ hiện lên đẹp và rực rỡ làm sao: tay viết câu đối đỏ. Nhưng nay, cùng thời điểm khi đào nở ông đồ đã không còn nữa. Hình ảnh cũng đã nhạt dần và biến mất vào thời gian

=> Đánh giá: Kết cấu đầu cuối tương ứng, mở đầu bài thơ là Mỗi năm hoa đào nở – Lại thấy ông đồ già, kết thúc bài thơ là Năm nay hoa đào lại nở – Không thấy ông đồ xưa. Kết cấu này chặt chẽ, làm nổi bật chủ đề của bài thơ. Tứ thơ “cảnh cũ người đâu” trong thơ cổ được sử dụng gọi một sự thương cảm sâu sắc.

2.2. Bài thơ về tiểu đội xe không kính (Phạm Tiến Duật)

a. Mở đầu

Không có kính không phải vì xe không có kính

Bom giạt, bom rung kính vỡ đi rồi

Ung dung buồng lái ta ngồi,

Nhìn đất, nhìn trời, nhìn thẳng.

- Biện pháp nghệ thuật

+ Điệp ngữ: không có

+ Liệt kê: kính, đèn, mui, thùng

=> thể hiện sự tàn phá của chiến tranh và tổn thất nặng nề mà chúng ta phải chịu

- Tinh thần bất khuất, ý chí mạnh mẽ của những người lính lái xe + Vẫn lạc quan và đầy tự tin

+ Vượt qua mọi khó khăn, giữ vững tay lái cho bánh xe lăn đều

- Chiến tranh khiến cho chiếc xe không còn kính, bị biến dạng, tái hiện chân thực nhất hình ảnh của cuộc chiến tranh chống Mỹ khốc liệt.

b. Kết thúc

Không có kính, rồi xe không có đèn,

Không có mui xe, thùng xe có xước,

Xe vẫn chạy vì miền Nam phía trước:

Chỉ cần trong xe có một trái tim.

- Thái độ ngang tàng bất chấp khó khăn, nguy hiểm của những người lính lái xe, khẳng định quyết tâm giải phóng miền Nam không lay chuyển, một lòng vì miền Nam thân yêu.

- Hình ảnh trái tim ở cuối bài thơ: Là một hình ảnh ẩn dụ đầy sáng tạo

+ Lòng yêu Tổ quốc, tinh thần tự tôn dân tộc

+ Ý chí chiến đấu giải phóng miền Nam thống nhất đất nước

+ Chính tình yêu, sự quả cảm của các anh là yếu tố quan trọng làm nên thành công cho kháng chiến

=> Đánh giá: Ở khổ thơ đầu nhà thơ đã tái hiện hình ảnh chiếc xe không kính, đến khổ thơ cuối nhà thơ lại một lần nữa tái hiện hình ảnh chiếc xe không có kính nhằm khẳng định sức mạnh, ý chí quyết tâm của người lính chiến đấu.

III. Kết bài:

- Khẳng định: Trong văn bản nghệ thuật, mối quan hệ giữa mở đầu và kết thúc là hết sức đa dạng và luôn giữ vai trò quan trọng làm nên ý nghĩa của tác phẩm.

- Khái quát lại vấn đề trong 2 bài thơ và nêu cảm nhận của em về nó.